

סיכומי הדרך היומי

ת"ר ושיננתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא לעורר רחמי שמים מרובים
עבור פינחס בן פיגא מרים לרפואה שלמה

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת כי תשא - כ' אדר תשע"ז

דף נ"ה ע"א

ישראל שלקח שדה מעכו"ם בכסף ועדיין לא החזיק בה ובא ישראל אחר והחזיק בה לרב הונא בר אבין בשם כל רבותינו זכה בה השני [וכדעת רב יהודה אמר שמואל נ"ד:].

דינא דמלכותא דינא, ולכן אע"פ דמדינא דמלכותא היא דאין להן חזקה קרקעות אלא בשטר [כנ"ל נ"ד:]: אבל דינא דמלכותא היא דבארבעים שנה יש לו חזקה, ואין להוציא מישראל הקנה ממנו וכן ישראל בארץ פרס אין לו חזקה בג' שנים אלא במ' שנה.

עבדי המלך שמכרו קרקע למי שמשלם מס הקרקע מכירתן קיים מכח דינא דמלכותא דינא, ואפילו אם בעליו הראשונים באו אחר כך לשלם המס, ואם מכרו הקרקע משום דלא פרע מס הגולגולת לסתימת הש"ס ולאמימר אין בזה דינא דמלכותא דינא, ולרב הונא בריה דרב יהושע אפילו כל מטלטלין משועבד למס הגולגולת.

ממונים מהמלך שתבעו אדם בטל ליתן מס והשתדלו בעדו בני העיר ומתוך כך נתרפה מס

שלהם חייב להשתתף בעול הקהל, אבל אם שכחוהו או לא תבעו אותו כל עיקר מפני שהוא אדם בטל פטור דסייעתא דשמיא הוא שמחלו לו.

ב' שדות של גר ומצר או חצב [מין אילן או עשב] מפסיקין ביניהן החזיק באחת מהן לא קנה חברתה.

ב' שדות שיש הפסק ביניהן חייב פאה בכל אחת מהן, כגון נחל [קרקע קשה שאין ראוי לזריעה] שלולית מים ודרך קבוע אפילו דרך יחיד בין בימות החמה ובין בימות הגשמים, מצר וחצב לרב אסי א"ר יוחנן אין מפסיקין, לרבין א"ר יוחנן מפסיקין.

דף נ"ה ע"ב

הנכנס לבקעה בימות הגשמים שדינו כשרות היחיד לענין טומאה דספיקו טמא הואיל דאין בני אדם מהלכים בה שלא לקלקל הזריעה, וטומאה באחת מן השדות ואינו יודע אם נכנס שם רבי אליעזר מטהר דהוי ספק ספיקא ספק אם נכנס לשדה ספק אם האהיל על הטומאה ונחלקו בדעת רבי יוחנן אם המיצר והחצב מפסיקין השדות שיהא חשוב ספק ספיקא חכמים מטמאין גם בשתי שדות דספק אחד הוא אם השב עד הטומאה והאהיל עליה.

הודעה חשובה

נשמח לקבל כתובות אימייל ומספרי הפקס על מנת שנוכל לשלוח אליכם את העלון

ym5744010@gmail.com | 07373-88-000

שני חזקה אין יכולים לראות אלא בזה אחר זה וכל שנה חשיב דבר שלם לעצמו.

שני עדי חזקה אחד אוכל שאכל חטים ואחד אומר שאכל שעורים הוי חזקה, כיון דיש לנו עדי חזקה על אותן ג' שנים ואין מבינין יפה בין קמת חטים לקמת שעורים, אבל אם עד אחד מעיד שאכל שנה ראשונה ושלישית וחמישית והשני מעיד שאכל שנה שניה רביעית וששית לא הוי חזקה דכל אחד אינו מעיד שהחזיק ג' שנים רצופים [א' העיד שאכל ראשונה שניה ושלישית והשני העיד שאכל רביעית חמישית וששית, לפי רבי יהושע בן קרחה הוי חזקה דכל אחד מעיד ג' שני חזקה ומצטרפים, מהרש"א בפירוש שיטת הרשב"ם].

ג' אחים שכל אחד מעיד שאכל שנה אחת ואחד מצטרף עם כולם לחכמים הרי אלו ג' עדויות וכשרים ואין פסול קרוב בעדות אחת, ואף על פי כן הן עדות אחת להזמה דאין כת אחת נזמת עד שיזומו כל הג' כתות.

יום שני פרשת ויקהל פקודי - כ"ב אדר תשע"ז

דף נ"ז ע"א

שטר שמת אחד מעדיה, לא תתקיים חתימתו על ידי אח של עד החי עם עוד אחד, כיון דעד החי מעיד על חתימתו, ופסול קרובים הוא משום שחשובין כאיש אחד ונמצא דמוציאין שלש רבע של הממון על פי אחד, והתורה אמרה 'על פי שני עדים יקום דבר' חצי דבר על פי כל אחד מהעדים, אבל ג' אחים המעידים כל אחד על אחד משני חזקה ואחד מצטרף עמהם להעיד על כל הג' שנים הוי חצי על פי עדות אחים שנחשבים כאחד וחצי על פי זה שמצטרף עמהם.

דף נ"ז ע"ב

המעמיד בהמה תנור ריחים כיריים מגדל תרנגולים ונותן זבלו בחצר חבירו והחזיק ג' שנים ולא מיחה הרי זה החזיק לתשמיש זה, ושותף בחצר השותפים לרבינא אינם מקפידים אלא אם עשה מחיצה גבוה עשרה טפחים ואם לא אין לו חזקה, לרב פפא אע"פ שיש מקפידים גם בלי מחיצה מ"מ כיון דיש שאינם מקפידים הוי ספק ממון ולקולא ואין לו חזקה, לרבה בר אבוא א"ר נחמן דוקא ברחבה שאחורי הבתים אבל חצר שלפני הבתים דצריך מקום פנוי לביאה ויציאה מקפידים גם על עמידה בלי מחיצה.

שותפין שנדרו הנאה זה מזה לרב פפא אסורים ליכנס לחצר דכל אחד נכנס בחלקו של חבירו אע"פ שיש שאינם מקפידים ליכנס דהם מפקירין החצר

הוציא גרוגרות לרשות הרבים בשבת חייב, הוציא חצי גרוגרות וחזר והוציא עוד חצי גרוגרות בהעלם אחד לת"ק חייב חטאת, לרב יוסי רק אם חזר והוציא לאותה רשות הרבים שהוציא חצי גרוגרות הראשון, אבל אם הוציאו לרשות הרבים אחרת פטור, לרבה היינו דוקא כשיש רשות היחיד בין שתי רשויות הרבים, לאביי אפילו יש כרמלית באמצע תו אינו חייב לרבא אפילו חתיכת עץ דמרבנן מותר לטלטל מתוכו לר"ה ומר"ה לתוכו מפסיק ביניהם [וכדמצינו דבעל שהשאל חצירו לאשתו לקבל שם גיטה וזרק להגיטה ונפל על חתיכת עץ דאינה מגורשת דאינה בכלל החצר וכמקום אחר הוא] ולשיטתו גם מיצר וחצב מפסיק.

יום ראשון פרשת ויקהל פקודי - כ"א אדר תשע"ז

דף נ"ז ע"א

שדות של גר שאינן מסוימות במיצריהן לרבי יוחנן כל שקורין שדה אחד בלשון יחיד ולא שדות פלוני קנה הכל במכוש אחד [ועי' שיטת רב ושמואל נ"ד:].

עשה [אילן] החצובה מפסיק בין שדות הגר, וחשיבותו הוא לענין מיצר שבו חלק יהושע הארץ בין שבט לשבט ובין איש לאיש מפני ששרשיו יורד ויונק.

לא מנה יהושע אלא עיירות שעל הגדולים להראות תחומי ארץ ישראל.

כל הז' עממים שהראהו הקב"ה למשה בשעת מיתתו חייבים במעשר ולא קיני קניזי וקדמוני.

שנים שבעידו שאחד אכל ג' שני חזקה ונמצאו זוממים משלמים להמרא קמא כל מה שרצו להפסידו, וקרקע שלו יטול מן המחזיק.

דף נ"ז ע"ב

כת אחד מעיד שאכל המחזיק שנה ראשונה כת שניה שאכל שנה שניה כת שלישית שאכל שנה שלישית ונמצאו כולם זוממים, לחכמים כל כת תתן שלישי, לר"ע הואיל ואין שני עדים מעידים על כל הג' שנים אלא כל כת על שלישי החזקהיש חסרון בעדותן ממה שכתוב 'על פי שני עדים יקום דבר' היינו דעל פיהם יקום דבר שלם ולא חצי דבר.

עדים המעידים על סימני גדלות שניים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים שער אחד בכריסה, גם לחכמים יש בעדותן משום חצי דבר, דב' שערות אין מועילין אלא כשהן יחד בבת אחת ועדים יכולים לראות שניהם בבת אחת וכשכל כת מעיד על שער אחת מעידים על חצי סימני גדלות, אבל ג'

לכל בני החצר לעמוד בו, מ"מ כיון דיש מקפידים הוה ספק איסור לחומרא, לרבינא לשיטת חכמים דויתור מותר במודר הנאה מותר ליכנס ולרבי אליעזר דויתור אסור במודר הנאה אסור ליכנס.

שותפים יכולים לעכב זה את זה בכל תשמישין קבועין בחצר כהעמדת בהמות תנור וכיריים שממעטין אויר החצר, אבל אין יכולים לעכב הנשים מכביסת בגדים מפני שתקנו חכמים שיכבסו בחצר ולא על הנהר שלא להתבזות שם כשעומדות יחיפות.

'זעוצם עיניו מראות ברע' זה העוצם עיניו כשהולך על שפת הנהר מלהסתכל בשעה שהנשים עומדות על הכביסה, אע"ג דאונס הוא דאין לו דרך אחרת, אבל אם יש לו דרך אחרת רשע הוא אע"פ שעוצם עיניו.

חלוקו של תלמיד חכם הוא שאין בשרו נראה מתחתיו כשהולך יחף, שיהא ארוך עד פיסת רגלו. טליתו של תלמיד חכם שמתכסה בו על כל בגדיו, שלא יהא חלוקו נראה מתחתיו טפח.

שולחנו של תלמיד חכם, שני שלישי רוחב השולחן מכוסה במפה שעליה נותן פת ולקנח את פיו, ושלישי השולחן מגולה ששמים שם קערות וכוסות וירק שלא יתלכלכו הפת ויתבזו האוכלים, וי"א דמגולה באמצע, שולחנו של עם הארץ המפה והלחם באמצע והקערות סביב ודומה למדורה.

טבעת השולחן העשוי לתלות את השולחן אם תינוק יושב לידו יהא הטבעת לצד חוץ שלא ישחק בו וינענע השולחן, כשאין תינוק לידו יהא לצד חוץ, אם יש שמש לא יהא לצד חוץ פן יכשל בו השמש, וי"א דוקא בלילה אבל ביום יהא לצד חוץ שיוכל השמש להזהר.

יום שלישי פרשת ויקהל פקודי - כ"ג אדר תשע"ז

דף נ"ח ע"א

מטה של תלמידי חכמים אין תחתיה אלא סנדלים בימות החמה שמניחים אותן שם עד שיצטרך להם, ומנעלים בימות הגשמים, ושל עם הארץ דומה לאוצר של מינים הרבה מעורבים, שמניחים תחת מטתם אוכלים וכלים.

רבי בנאה היה מודד מערות מבפנים ומודד אח"כ כנגדן מבחוץ ועושה שם ציון סיד להכיר מקום הטומאה שלא להאהיל על הקבר.

אליעזר עמד בפתח מערת אברהם, אברהם אמר שיכנס רבי בנאה שידוע דאין יצר הרע באותו העולם, רצה ליכנס למערת אדם הראשון ויצא

בת קול ואמרה נסתכלת בדמות דיוקני [יעקב] בדיוקני עצמה אל תסתכל, כמדת מערת חיצונה [או העליונה] שבה ג' אבות ואמהות כך מדת הפנימית [או התחתונה] שבה אדם וחווה.

רבי בנאה הסתכל בשני עקביו של אדם הראשון ודומים לשני גלגלי חמה, הכל בפני שרה כקוף בפני בני אדם שרה בפני חוה כקוף בפני אדם, חוה בפני אדם כקוף בפני אדם, אדם בפני אדם, אדם בפני שכינה כקוף בפני אדם.

שופריה דרב כהנא מעין שופריה דרבי אבהו, שופריה דרבי אבהו מעין שופריה דיעקב אבינו, שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון.

מכשף שהיה חופר מתים כשבא למערת רב טובי בר מתנה תפסו בזקנו, אביי השביעו שיניחו, לשנה הבאה בא שוב ותפסו בבגדו ולא הניחו עד שהביא מספריים וגזז זקנו.

אחד שהיה מצוה מחמת מיתה ואמר חבית עפר אני מניח לאחד מבני, חבית של עצמות להשני, חבית של מוכן לשלישי, אמר רבי בנאה דכוונתו קרקע לאחד בהמות לשני ומיני בגדים לשלישי.

אחד שהיה מצוה מחמת מיתה שידע שבניו ממזרים מאיש אחר חוץ מאחד מהם ואמר נכסי לאחד מבני, רבי בנאה אמר להם הכו הכאות על קברו עד שיגלה לכם, אחד מהם לא הכה ואמר רבי בנאה שהוא בנו, הלשינו עליו שאר האחים שמוציא ממון בלי עדים וראיה, סגרו אותו בבית הסוהר, אשתו אמרה בבית המלך בלשון חכמה עבד אחד היה לי חתכו את ראשו הפשיטו עורו אכלו את בשרו ושואבים מים בעורו ומשקים בו לחבריו בני הישיבה ואין נותנים דמים, לא הבינו כוונתה וקראו לרבי בנאה שהוא חכם היהודים ואמר שכוונתה היא שהיה לה תיש וגזלוהו ממנה ושחטוהו ואכלו את הבשר ומן העור עשו חמת.

דף נ"ח ע"ב

בית המלך ראו חכמת רבי בנאה והושיבו אותו לדון, ראה שהיה כתוב על דלתות השער כל דיין שתובעים אותו בדין פסול להיות דיין, אמר שמא נקרא לדין שלא כדין אלא דוקא אם יצא חייב בדין, ראה שהיה כתוב ראש לכל המיתות הוא משום רוב דם שלא הקיז, ויין מחיה כל שותיו, ואמר שצריך לכתוב ראש כל תחלואי האדם הוא שלא הקיז דם ואם ישתה יין כראוי לא יבא לידי חולי, ובמקום שאין יין מצויין תחלואים.

בפתח של קפוטיקא היה כתוב אנפק אנבק אנטל, ללמוד בני העיר שמדה אחת הן, והוא שיעור רביעית.

יש לו חזקה אפילו בחלון מצרית כיון דנעשה לקביעות והיה לו למחות ומדלא מיחה מוכח שעשאו ברשות.

דף נ"ט ע"ב

מי שיש לו זיז טפח ג' שנים על חצר חבירו לתלות עליו חפציו, יש לו חזקה מדלא מיחה בו בעל החצר, ואין בעל החצר יכול לבנות שם בנין לסתור הזיז.

החזיק בזיז טפח באורך ד' טפחים, החזיק להרחיבו ד' טפחים.

הבא להוציא זיז טפח על חצר חבירו יכול בעל החצר למחות בו שלא להשתמש באויר חצירו, דהוא בכלל זה נהנה וזה חסר כיון דיש לבעל החצר היזק ראייה מבעל הזיז.

מי שיש לו זיז פחות מטפח על חצר חבירו אין לו חזקה דהטעם דלא מיחה בו בעל החצר כיון דזיז פחות מטפח אין לו חשיבות, ואין בעל הזיז יכול למחות בבעל החצר מלהשתמש בזיזו כיון דאין העליון ניזק מראית התחתון, ואע"פ שאין בעל הזיז יכול להשתמש בזיזו בשעה שבעל החצר משתמש בו הלא בין כך יכול בעל החצר לחתכו, ואם בעל החצר מוחה בבעל הזיז לרב הונא יכול למחות בו משום היזק ראייה דיסתכל בשעת ההשתמשות ולא יהא נתפס כגנב שיאמר דמירתת, לרב יהודה אינו יכול למחות דאם יסתכל יהיה נתפס כגנב.

לא יפתח חלון אפילו לחצר שיש לו בו שותפות, אע"פ דבין כך אין יכול לעשות דברים צנועים בחצר, היינו רק כשעמד בפתחו ועכשיו שיש לו חלון צריך למנוע חבירו תמיד מעשיית דברים צנועים בחצר כיון שרואהו דרך חלון, או משום דעכשיו צריך למנוע מעשיית דברים צנועים גם בביתו.

פתח חלון לחצר השותפים בפניהם ושתקו וטען שעשה כן ברשותם, לרבי ישמעאל ב"ר יוסי הוי חזקה לאלתר, ולהלכה אין חזקה פחות מג' שנים.

יום חמישי פרשת ויקהל בקודי - כ"ה אדר תשע"ז

דף ס' ע"א

החזיק בחלון ג' שנים בחצר השותפים ובנה א' מהשותפים כותל כנגדו וסתמו ושתק הוי חזקה לאלתר לזה הסותם שאין אדם עשוי שסותמין אורו בפניו ושותק, והוי הודאה דשלא כדין החזיק מעיקרא.

לקח בית בחצר אחרת או בנה עליה על גבי ביתו לא יפתחנה לחצר השותפים שמרבה עליהם דריסת הרגל וממעט צניעות החצר, אבל מותר לחלק

המרזב אין לו חזקה ויש למקומו חזקה, לרבי יהודה אמר שמואל אפילו החזיק ג' שנים על חצר חבירו ברוח אחד וחבירו רוצה להשתמש שם יכול לעכב עליו שיעקרנו לצד אחר, אבל אינו יכול לעכב עליו שיעקרנו לגמרי, לרבי חנינא אם היה ארוך יכול לקצרו, אבל אינו יכול לעכב עליו שיעקרנו לצד אחר, לרבי ירמיה בר אבא אם רוצה בעל החצר בונה תחתיו אבל אינו יכול לעקרו.

המזחילה יש לה חזקה לרב יהודה אמר שמואל דאין בעל החצר יכול לעקר רוחו, לרבי חנינא דאינו יכול לקצרו, לרבי ירמיה בר אבא דאינו יכול לבנות תחתיו כיון דהמזחילה נעשה מאבני הבנין ועל ידי בנינו של בעל החצר מחלישו.

יום רביעי פרשת ויקהל בקודי - כ"ד אדר תשע"ז

דף נ"ט ע"א

צינור המקלח מים מגגו לחצר חבירו ורצה בעל הגג לסותמו, י"א דבעל החצר מעכב עליו דעל מנת כן הקניתי לך חצירי לשפוך שם מים שתקנה לי מימד להשקות בהמות, וי"א דאין בעל החצר מעכב דלא שעבד לו מימיו אלא כל זמן שיהיו יורדין לחצירו.

'זהחוט המשולש לא במהירה ינתק' זה רבי אושעיא בן רבי חמא בן בנו של רבי ביסא, דרבי אושעיא ורבי ביסא אמרו דבר אחד דבעל החצר יכול לעכב על בעל הגג מלסתום מימיו שלא ירדו בחצר.

סולם המצרי שאין לו ד' שליבות שנתנו בחצר חבירו לעלות לגגו אין לו חזקה, סולם צורי יש לו חזקה.

חלון [שראשו של אדם יכול ליכנס לתוכה] אם למטה מד' אמות מקרקע הבית, בעל החצר יכול לעכב עליו לפתחו כיון שהוא גדול [וקבוע] ונמוך שיכול להסתכל ממנו לחצירו, ואם לא מיחה יש לו חזקה שלא היה בעל החצר מניחו לעשותו, ולכן אם בעל החצר רוצה לבנות כנגד החלון אחר שהחזיק בעל החלון כנגדו יכול בעל החלון לעכבו.

חלון צורית למעלה מד' אמות אם בא לפתחו בתחילה, לרבי זירא אין חבירו יכול לעכבו שאינו מפסידו דלא חציף שיעמוד על ספסל ויסתכל וכופין על מדת סדום דזה נהנה וזה לא חסר, ולרבי אילעא יכול לעכבו דחיישינן שיעמוד על ספסל ויסתכל וזה נהנה וזה חסר, והלכה כרבי אילעא, ולכו"ע אם פתח אין לו חזקה.

חלון מצרית [שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתוכה] אין לו חזקה אפילו למטה מד' אמות, ואם רוצה לפתחו לכתחלה אין חבירו יכול לעכבו.

חלון העשוי לאורה כגון שאין לו חלון מצד אחר

חדר שבביתו לשנים ברחבו ובקומתו, שהרי מותר למלאות ביתו עם אכסנאים.

לא יפתח לחצר השותפים פתח נגד פתח וחלון כנגד חלון אפילו יש לו חזקה לכך אלא ירחיקו קצת, שנאמר 'וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו' ראה שאין פתחי אהליהם מכוונין זה לזה אמר ראויין שתשרה עליהם שכינה.

היה לו חלון או דלת קטן בחצר השותפים לא יעשונו גדול אחד לא יעשונו שנים, דבני החצר יכולים לומר בפתח וחלון אחד או קטן אפשר להצטנע ממך ולא מגדול ולא משנים.

פותח לרשות הרבים פתח נגד פתח וחלון כנגד חלון, היה קטן יעשונו גדול אחד עושה שנים, משום דבין כך צריך לאצטנועי מבני רשות הרבים.

עשיית חלל תחת רשות הרבים, לרבי אליעזר מותר אם עגלה טעונה אבנים מהלכת על כיסויה כיון דעכשיו אין בו משום בור ולא חיישינן שמא יכלה הכיסוי לאחר זמן, לחכמים אסור דלפעמים יכלה הכיסוי לאחר זמן ולא ידע מזה.

אין מוציאים קורות גדולות או קטנות לרשות הרבים, שלא יכשלו בהם בני רשות הרבים, אם רצה כונס כותלו לתוך שלו ומוציא הקורות על קרקע שלו, לקח חצר ויש לה קורות הבולטות על רשות הרבים ג' שנים טוענים ללוקח שהמוכרה לו הכניס לתוך שלו.

דף ס' ע"ב

הכונס לתוך שלו כדי להוציא קורות על רשות הרבים ולבסוף לא הוציא, יכול להוציאו לאחר זמן דלא ויתרה לבני רשות הרבים, ואם רוצה להחזיר הכתלים לרבי יוחנן אינו מחזיר משום דהחזיקו רבים לילך שם ואסור לקלקלו, לריש לקיש מותר להחזיר הכתלים למקומם דבלאו הכי יש לבני רשות הרבים הרבה מקום.

בית שיש לו קורות על רשות הרבים שנפל חוזר ובונה אותה, אע"פ שספק שמא לא כנס בתוך שלו דספק ממון לקולא.

אין מסידין בית בסיד משום אבלות דבית המקדש, עירב בו חול מותר דמכהה לבנינו, עירב בו תבן לת"ק אסור לרבי יהודה מותר, ואם טח בו טיח תחלה יסיד אחר כך ויניח אמה על אמה כנגד הפתח בלי סיד, [וי"א דלברייתא ראשונה אין מסידין כל עיקר ולברייתא שניה מותר וישיר אמה על אמה כנגד הפתח, עי' נו"כ שו"ע סי' תק"ס].

אין מסידין ומציירין צורות בסיד ומפייכין צורות של מיני צבעים בזמן הזה, לקח חצר מסוידת

מצוירת מפויחת הרי זו בחזקתה דנעשה בהיתר בזמן שבית המקדש היתה קיים, ואם נפלה אינו חוזר ובונה אותה.

יום שישי פרשת ויקהל פקודי - כ"ו אדר תשע"ז

פרק המוכר את הבית

דף ס"א ע"א

המוכר את הבית לא מכר האכסדרה העשויה חלונות מכל הצדדים העשויה לנוי, שאין תשמישו דומה לתשמיש הבית, אע"פ שפתוחה לתוכו, ובנין נמוך אצל הבית ופתוחה לתוך הבית לרב יוסף הרי הוא נמכר בכלל הבית דסתום כבית ותשמישו דומה יותר לתשמיש הבית, וי"א דאינו נמכר בכלל הבית, ואם אין בה ד' אמות על ד' אמות הרי הם בכלל הבית ותשמישתם דומות זו לזו ואינם חשובים בפני עצמו.

המוכר את הבית לא מכר את החדר שהוא לפניו הימנו, כיון דעשוי להצניע שם חפציו אין תשמישו כשל בית, ואע"ג דמצר לו מוכר ללוקח בשטר המכירה מצרי הבית וכלל החדר.

המוכר את הבית לא מכר את הגג בזמן שיש לו מעקה גבוה י' טפחים דחשוב בפני עצמו ולא בטל אגב בית, לרבי יהודה אם יש לו צורת הפתח אע"פ שאינו גבוה י' טפחים.

דף ס"א ע"ב

העומד בבית שפתוחה לבית גדול שאינה עשויה לתשמיש אלא לישיבה והילוך בני הבתים, ואמר לחבירו בית זה אני מוכר לך אם כולם קוראים לבתים הקטנים 'בית', ולבית הגדול כולל הבתים הקטנים הפתוחים לה קוראים 'בירה' מכר לו רק הבית ולא הבירה אע"פ שכתב לו המצרים של כל הבירה, ואם כולם קוראים הבירה 'בית' ואין קוראין 'בית' לבתים הקטנים (אלא אומרים בית אחד בלא בירה אני מוכר לך) מכר לו כל הבירה, אם רוב קורים בתים הקטנים 'בית' ולבית הגדול קורין 'בירה' ויש שקורין גם לבירה 'בית' ומכר לו 'בית' אם לו מצר המצרים של כל הבירה וגם כתב שלא שייר בד' מצרים כלום שלא מכר לו קנה כל הבירה.

העומד באחד משדותיו ואמר שדי זו אני מוכר לך, אם כולם קוראין לשדה 'שדה' ולבקעה 'בקעה' מכר לו רק שדה אע"פ שכתב לו המצרים של כל הבקעה, ואם קורין לבקעה 'שדה' ואין קורין לשדה שדה (אלא אומרים שדה אחת בלא בקעה) מכר לו כל הבקעה, ואם רוב קורין לשדה 'שדה' ולבקעה 'בקעה' ויש שקורין לבקעה 'שדה' ומכר

לו 'שדה' וכתב לו המצרים של כל הבקעה וגם כתב דלא שייר לו כלום בין מצריה שלא מכר קנה כל הבקעה.

האומר שדה שקניתי מרבי חייא אני מוכר לך והיה לו שתיים לא מכר לו אלא אחת ויטול הלוקח הפחותה שבשתיהן.

האומר שדותי אני מוכר לך מכר לו לכל הפחות שתי שדות, כל שדותי מכר לו כל שדותיו חוץ מגנות וכרמים, כל קרקעותי כולל גם גנות וכרמים ולא בתים ועבדים, נכסי כולל גם בתים ועבדים, כל נכסי כולל גם מטלטלין.

מכר שדה וכתב מצר מערב של לוי ומצר מזרח שלי וממני אני מוכר לך מחצה לרבה מכר לו חצי, אמר ממנה אפסוק לו שדה לא נתן לו אלא שיעור שדה דהוא ט' קבין, לאביי בשניהם נותן לו ט' קבין, אם כתב אלו המצרים ופירט כולם אז יש לו בשניהם חצי.

שבת קודש פרשת ויקהל פקודי - כ"ז אדר תשע"ז

דף ס"ב ע"א

מוכר שהרחיב מצר מערבי כגון שכל המצר היה של יהודה וכתב על מצר יהודה, וקצר במצר מזרחי כגון שהיו מצריו על ראובן ושמעון וכתב שמוכר לו רק כנגד ראובן, בתחילה סבר רב שמכר רק כנגד חלק הקצר גם כנגד יהודה והא דלא כתב לו חצי מצר יהודה דאין דרך לכתוב חצי מצר, אבל אם מצרי מערב הם כנגד לוי ויהודה וכתב לו שמוכר כנגד לוי ויהודה מכר לו באלכסון מצד מזרח רק כנגד ראובן ומצד מערב כנגד לוי ויהודה דאם מכר חלק הקצר רק כנגד לוי לא היה לו לכתוב שמוכר לו גם כנגד יהודה, ובסוף הודה לרב כהנא ורב אסי דגם כשיהודה הוא בעל כל מיצר דצד מערב דמכר לו באלכסון.

אם מצר ראובן הוא מצד מזרח ומערב ומצר שמעון מצד צפון ודרום לא יכתוב דהשדה הוא בתוך שדות ראובן ושמעון דאם כן יתן לו באלכסון דעדיין היא בין ראובן לשמעון, אלא יכתוב דהיא בין ראובן משתי צדדיה ובין שמעון משתי צדדיה.

איבעיא בהו שדות הרבה של כמה בני אדם מקיפין אותה וכתב רק ד' שדות שעל הקרנות כיון דאין דרך למכור הקרנות מכר לו כל השדה בין הקרנות או מכר לו רק תלם אחד באלכסון בין הקרנות, ואם מצר לו קרן דרומית מזרחית וקרן צפונית מערבית באופן שמצר חלק מכל רוח האם הוא כמו שמצר כל הצד של כל מיצר, או לא קנה אלא באלכסון כנגד חלק מהרוחות שמצר לו, ואם היה שדה מוקפת שדות השייכות משמונה בני אדם ב' לכל

רוח וכתב רק א' מהן מכל רוח בסירוגין, אפילו אם תמצא לומר דאם כתב רק הקרנות קנה באלכסון אבל אין דרך למכור בסירוגין, או קנה רק בסירוגין.

דף ס"ב ע"ב

מצר לו מצר ראשון שני ושלישי ולא הרביעי, לשמואל קנה אפילו מצר רביעי, לרב קנה הכל חוץ ממצר רביעי, לרב אסי כיון דלא קנה מצר רביעי לא קנה על פני שאר המצרים אלא תלם אחד, ללישנא קמא דרבא לא קנה מיצר הרביעי אלא אם אינו מובלע בתוך שני הצדדים ויש עליה שורה של דקלים אחד ליד השני או יש לה ט' קבים שהוא שיעור שדה, ללישנא בתרא דרבא קנה מיצר רביעי רק אם הוא מובלע ואין עליה שורה של דקלים ואין לה ט' קבים, ונפק"מ בין ב' הלשונויות אם הוא מובלע ויש עליה שורה של דקלים או יש לה ט' קבים או אינו מובלע ואין עליה שורה של דקלים ואין לה ט' קבים דלישנא קמא קנה, וכיון דהוא ספק תלוי באומד דעת הדיינים אם עין המוכר יפה ורצה למכרו או עינו רעה.

שותף בחצי השדה שמכר חלקו וכתב שמוכר לו החצי שיש לו בשדה זו הלוקח קנה כל חלקו שהוא חצי השדה, ואם כתב לו שמוכר לו חצי בקרקע שיש לו לרבא מכר לו חצי חלקו שהוא רבע השדה לאביי קנה כל חלקו שהוא חצי השדה.

יום ראשון פרשת ויקרא - כ"ח אדר תשע"ז

דף ס"ג ע"א

האומר פלוני יחלוק בנכסי נוטל מחצה מנכסיו, תנו חלק לסומכוס הסובר ממון המוטל בספק חולקין כיון דספק אם נתכוון ליתן לו מחצה או חלק משהו נותן לו רביעי, תנו חלק בבור כדי למלאות חבית כיון דשיעורו הוא חצי בור והוא אמר חלק מזה ספק אם נתכוון לחצי משיעור זה שהוא רביעי בור או משהו ונוטל שמינית, תנו חלק בבור לתקן מאכלו כיון דשיעורו הוא שליש בור וספק אם נתכוון לחצי שיעור היינו אחד מששית או משהו נותנים לו אחד מי"ב, לצורך שתיה ששיעורו רביעי בור כיון דאמר חלק ספק אם נתכוון לחצי דהוא א' משמונה או משהו ונותנים לו אחד מששה עשר.

המוכר שדהו על מנת שהמעשר ראשון יהיה שלו המעשר שלו, אע"פ שהמעשר לא בא לעולם כיון שרוצה שיתקיים התנאי והוא כשייר בידו קרקע הראוי ליגדל בה המעשר ואפילו אם מכרה הלוקח, מת המוכר אין בניו יורשין זכותו כיון דמפרשים לשון המוכר שנתכוין לשייר בו אינו אלא מכח יתור לשון דיי אם נפרש כן כלפי עצמו, אמר לי

ולבניי גם בניו יש להם זכות זו, אמר כל זמן שיהא בידך ומכרה הלוקח פקע זכות המוכר, ולכן אפילו חזר ולקחה אינו חייב להמוכר כלום.

דף ס"ג ע"ב

המוכר בית לא מכר לו את הגג אם יש לו מעקה גבוה י' טפחים כדתנן במתניתין, ואם התנה על מנת שהגג שלי כיון דהתנאי מיותר רצה להוסיף לרב זביד דשייר מקום בחצירו להוציא עליה זיז [וכדין המוכר שדהו על מנת שהמעשר ראשון שלו דשייר לו מקום], לרב פפא לא שייר לו מקום אלא דאם נפל דיוטא העליונה חוזר ובונה אותה, ולולא התנאי אם נפל אינו חוזר ובונה לה.

המוכר בית וכתב דמוכר לו עומקו ורומו של הבית קנה גוף הקרקע שתחת הבית לחפור בה וגג שיש לו מעקה גבוה י' טפחים וכל האויר על לרקיע שאם ירצה בונה, ולא קנה בור ודות שאין תשמישן שוה לבית עד שיכתוב קני לך מתהום ארעא עד רום רקיעא.

יום שני פרשת ויקרא - כ"ט אדר תשע"ז

דף ס"ד

המוכר בית לא מכר את הבור שהוא בחפירה שהוא בנין בתוך הקרקע ודור, אע"פ שכתב לו שמכר לו עומקא ורומא, מפני שתשמישן חלוק מן תשמישן הבית [עי' לעיל ס"ג].

לר"ע המוכר בעין יפה מוכר ומיפה כח הלוקח, לכן המוכר בית או שדה אע"פ שלא מכר לו הבור צריך המוכר לקנות דרך מן הלוקח, וכן אם מכר לו רק את הבור אין הלוקח צריך ליקח לו דרך, אבל אם התנה המוכר שאינו מוכר לו הבור אין המוכר צריך ליקח לו דרך כיון דגם אם לא התנה כן לא הוי בכלל המכירה והוסיף כן כדי לשייר לו דרך, לחכמים מוכר בעין רעה מוכר, ולכן המוכר בית או שדה שייר דרך לעצמו, והמוכר בור צריך הלוקח ליקח דרך לעצמו.

יום שלישי פרשת ויקרא - א' ניסן תשע"ז

דף ס"ה ע"א

לרב ורב הונא הלכה כחכמים דמוכר בעין מוכר, ולכן מוכר בור בחצירו לא מכר לו דרך לבור, ואחים שחלקו יש להפנימי דרך על החיצון דזה שנטל הפנימי מכר חלקו שהיה לו בחיצוני ושייר לעצמו דרך, ויש לכל אחד להעמיד סולם בחצר חבירו כדי לעלות לעלייתו, ויש לכל אחד מהם זכות לעכב השני מלהעמיד בנין נגד חלונו, ויש לכל אחד זכות באמת המים שבחצר חבירו, לשמואל ורב

נחמן הלכה כר"ע דמוכר בעין יפה מוכר ולכן אחים שחלקו אין להם זה על זה דרך וסולם וחלונות ואמת המים, והלכה כר"ע.

המוכר או נותן שני בתים זו לפנימי מזו אין לפנימי דרך על החיצון גם לחכמים דהמוכר בעין רעה מוכר היינו דוקא במשייר לעצמו מה שאין כן במוכר או נותן לשנים, וכל שכן חיצון במתנה ופנימי במכר, פנימי במתנה וחיצון במכר יש לפנימי דרך על החיצון דנותן בעין יפה נותן אפילו לחכמים, וגם לר"ע דמוכר בעין יפה מוכר מכל מקום כיון שנתן לאחד במתנה עינו יפה בו יותר ממי שמכר לו.

דף ס"ה ע"ב

המוכר את הבית לתנא דמתניתין מכר כל תשמישי הבית הקבועים והמחוברים בקרקע כגון דלת [נגר מנעול המחברים בדלת] מכתשת הקבוע בקרקע, איצטרובל [עיגול הסביב לריחיים], אבל קבוע ואין מחובר ולפעמים מטלטלת לא מכר כגון מפתח הקבוע בדלת, מכתשת המיטלטלת, משפך שעל הרחיים, תנור וכירים, לר"מ מכר כל תשמישי הבית אע"פ שמיטלטל, לתנא דברייתא לא מכר לו מכתשת עשויה ואח"כ קבעה בקרקע אלא בחקוקה בקרקע, ואם אמר הבית וכל מה שבתוכו מכר כל התשמישן המיטלטלין המיוחדים לבית זה שאינן רגילין להשאלם מפני כובדן ולא בור דות וחדר שליד הבית [כמבואר לעיל ס"א].

צינור שקבעו ולבסוף חקקו אינו פוסל את המקוה, חקקו ולבסוף קבעו לתנא דברייתא פוסל את המקוה משום דהמים שאובין, לס"ד דש"ס לפי רבי אליעזר דכל המחובר לקרקע כקרקע כשור, ולרבנן דכל המחובר לקרקע לאו כקרקע פסול.

יום רביעי פרשת ויקרא - ב' ניסן תשע"ז

דף ס"ו ע"א

כוורת דבורים המחוברת לקרקע עם טיט, לרבי אליעזר הרי היא כקרקע לכל דבר ונקנית בכסף שטר וחזקה, וקונין מטלטלין אגבה, וכותבין עליה פרוזבול [שאינן כותבין אותה אלא אם יש ללוה קרקע], ואינה מקבלת טומאה, וכן לא הדבש שבתוכה כיון דמחובר לקרקע אין לה תורת כלי, והרודה ממנה בשבת חייב חטאת כתולש מן הקרקע, שנאמר 'ויטבול אותה ביערת הדבש' דקרי מקום גידול הדבש יער, לחכמים אינה כקרקע.

דף של נחתומים העשוי ממתכת שקבעו בכותל בין תקנו ולבסוף קבעו בין קבעו ולבסוף תקנו רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין, עשוי מפרוטי כלי עץ טהור. צינור שחקקו ולבסוף קבעו, לשיטת רבי אליעזר

דכל המחובר לקרקע כקרקע אינו נקרא כלי ואין המים פוסלים משום שאובים, לשיטת חכמים דכל המחובר לקרקע לאו כקרקע נקרא כלי ופוסל המקוה משום דהמים שאובים, קבעו ולבסוף חקקו לרבי אליעזר כשר, לחכמים אין המים פסולים משום שאובים [ודלא כס"ד דש"ס ס"ה:]; אם המקוה נעשה כהוגן בתחלה עם מ' סאה שאינן שאובין ואחר כך הוסיפו מים שאובין [אפילו נתן סאה ונטל סאה] כיון דבעלמא אין המקוה פסול אלא מדרבנן, בקבעו ולבסוף חקקו כיון דאין עליה שם כלי בתלוש לא פסלוהו.

דף ס"ז ע"ב

מי גשמים שהיו יורדין וחשב עליהן שידיחו האיצטרובלין [מושב סביב הריחיים] לרבי אליעזר כיון דמחובר לקרקע דינו כקרקע אין המים מכשיר הזרעים לקבל טומאה, דדוקא משקה שתחלתו לרצון שירדו על מטלטל מכשיר זרעים, ואיבעיא לחכמים הסוברים במכתשת קבועה ומחובר לקרקע דדינו כמטלטלין ואינו בכלל מכירת הבית האם היינו משום דסוברים כל תלוש ולבסוף חיברו דינו כמטלטלין ומכשיר הזרעים, או דסברי דינו כמחובר ומה דאינו נמכר בכלל הבית משום דסוברים דבעין רעה מוכר.

יום חמישי פרשת ויקרא - ג' ניסן תשע"ז

דף ס"ז ע"א

עישור נכסי שהבת נוטלת מנכסי אביה לנדוניתא אם מת, גובה מקרקע ולא ממטלטלין, וכיון דהלכה כרבי אליעזר דכל המחובר לקרקע כקרקע גובה מאצטרובלי דריחיים, וכן משכירות בתים שהוא שכר קרקע.

לת"ק המזכר את החצר מכר הבתים החיצוניים והפנימיים, בורות שיחין ומערות, בית שתשמישו הוא להוציא זכוכית מן החול, חנויות הפתוחות לתוכה, והפתוחות לתוכה וגם לרשות הרבים אם רוב תשמישיה הוא עם החצר נמכר עמה, ולא מכר תשמישי הבית שאינן קבועין, אמר הוא וכל מה שבתוכו כולן מכורין חוץ ממרחץ ובית הבד שבתוכה.

לרבי אליעזר המזכר את החצר לא מכר אלא אויר החצר ולא הבתים והבורות, ללישנא קמא דרבא היינו בין דאמר דמוכר לו דרתא או חצר [ולת"ק דווקא דאמר דרתא אבל אמר חצר גם לת"ק לא מכר לו אלא אויר החצר], ללישנא בתרא דוקא דאמר חצר אבל אמר דרתא הגם שהוא תרגום דחצר אבל משמע גם לשון דירה ומכר הבתים שבו.

דף ס"ז ע"ב

מכר לו קרקע שמוציאין ממנו חול וגם קרקעת הנהר שמוציאין ממנו כסף וזהב או דגים, ללישנא קמא החזיק באחת מהן לא קנה השני דשני תשמישין שונין הן, אבל מכר עשר שדות בעשר מדינות ונתן דמי כולן אפילו במקום שאין קונין בכסף אלא בשטר או חזקה קנה כולן דכולן עומדות לזריעה, ללישנא בתרא גם במכר שני סוגי קרקע בתשמישים שונים והחזיק באחת מהן קנה כולן.

המוכר בית הבד מכר תשמישיה הקבועין שם - עריבה שאוצרים בה, אבן שמכניסין בה העץ המפרכת הזיתים, כלונסות של ארז שמעמידים עליה הקורה, בריכה גדולה, ריחים התחתונה, הנסרים סביב הזיתים כדי שלא יתפזרו דקבועים שם, ולא הנסרים שנותנים על הזיתים דמטלטלים הם, ולא הגלגל להעלות ולהוריד הקורה, והקורה והריחים העליונה, ובזמן שאמר הוא וכל מה שבתוכו כולן מכורין חוץ מהשקין העשוי מנוצה של עזים ועור, לרבי אלעזר מכר את הקורה דהיא עיקר בית הבד.

המוכר מרחץ מכר הבתים הפנימיים והחיצוניים, בית הנסרים שמכניסין שם הנסרים שנותנים על גבי קרקע לעמוד עליו לאחר הרחיצה, בית שמכניסין שם הסודרין שמעטפין ראשן מפני חום המרחץ, בית הספלים, בית האלונטית, ולא הנסרין, והספלים והאלונטית, בזמן שאמר הוא וכל מה שבתוכה כולן מכורין חוץ מבריכות מים ששופכות מים למרחץ, ואוצרות של עצים, אפילו בימות החמה שמועטין הן אינן בטילות למרחץ, אמר מרחץ וכל תשמישיו ומצר לו מצרים מכר לו גם אוצרות המים והעצים כיון שהם בתוך המצרים וראויים לבית המרחץ אע"פ שראויים גם לשאר תשמישים.

יום שישי פרשת ויקרא - ד' ניסן תשע"ז

דף ס"ח

המוכר עיר מכר בתים בורות שיחין ומערות מרחצאות שובכות בית הבדין, גנות שראויין לטייל בהן הסמוכין לעיר ובתוך העיר, לרשב"ג שדות סביב העיר, וי"א בשיטתו דמכר גם העבד הממונה מטעם שר העיר להראות תחומי השדה של כל אחד, ולא המטלטלין, ואפילו עבדים הגם שדינם כקרקע כיון שיכול להוציאם מן העיר אינם בכלל העיר, ולא חתיכת בקעה גדולה סמוכה לעיר ומופלגת ממנה קצת, ולא כפרים הסמוכים לה, ולא יערים וביברים של חיה עופות ודגים סמוכים לה ואינם פתוחים לה, וי"א בדעת רבי יהודה דמכר סופר המלך הכותב מספר השדות והבתים והאנשים לצורך מסים, והכפרים הסמוכים לה.